

19. 7. 2016

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vybrané změny v zákoně o pobytu cizinců

Dne 18. 12. 2015 nabyl účinnosti zákon č. [314/2015](#) Sb., kterým se mění zákon č. [326/1999](#) Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Primárním cílem této rozsáhlé novely je zejména přizpůsobení právní úpravy změnám provedeným v zákoně o azylu a zajištění transpozice evropských azylových směrnic. Konkrétně jde o směrnici 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany a směrnici 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu. Zohledněny byly rovněž změny dané evropským nařízením 604/2013/EU. Předmětem tohoto příspěvku tak je představení nejzásadnějších legislativních změn v oblasti pobytu cizinců v ČR.

Posun ve vízové politice členských států

Nově byla zavedena změna v oprávnění vydávat dlouhodobá víza až na dobu 1 roku (dosud byla udělována na dobu maximálně 6 měsíců). Dlouhodobé vízum je podle evropského práva národním vízem, které mohou členské státy v současné době udělovat s platností nepřesahující dobu 1 roku.

Provedená změna má pozitivní dopad zejména na ty cizince, kteří v ČR žádají o vízum za účelem studia - ti statisticky představují téměř 50 % žadatelů o dlouhodobá víza. Důsledkem nové právní úpravy by tedy mělo být odbřemenění správních úřadů od byrokratické zátěže spojené s vydáváním dlouhodobých víz.

Boj s nadměrnou byrokracií

Jak vyplývá z nového ust. **§ 42g odst. 7** zákona o pobytu cizinců, změna zaměstnavatele nebo pracovního zařazení **držitele zaměstnanecké karty**, anebo zaměstnání cizince na další pracovní pozici nebo u dalšího zaměstnavatele podléhá předchozímu souhlasu Ministerstva vnitra. Původní úprava však explicitně neřešila situace, kdy cizinec požádal o udělení souhlasu na konci platnosti zaměstnanecké karty, resp. v době stanovené zákonem pro její prodloužení, která je navíc prodlužována dle nové úpravy v § 47. Dle nové právní úpravy platí, že **žádost o udělení souhlasu** podaná v době 120 dnů před koncem platnosti zaměstnanecké karty, za situace, kdy zaměstnání cizince, pro které žádá o udělení souhlasu, bude přesahovat dobu platnosti zaměstnanecké karty, se současně považuje za **žádost o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty**. Cizinci se tak na základě jedné žádosti udělí jak **souhlas se změnou zaměstnavatele**, tak prodlouží platnost zaměstnanecké karty, a to obojí formou prodloužení platnosti zaměstnanecké karty, bez toho aby se o udělení souhlasu vydávalo samostatné písemné rozhodnutí. I tato změna by tedy měla mít pozitivní dopad do praktického života cizinců v ČR a ve svém důsledku vést ke snížení objemu administrativních úkonů správních orgánů.

Tzv. fikce zaměstnanecké karty a s ní související změny

V rámci novely zákona o pobytu cizinců na území ČR bylo dále nově legislativně zakotveno, že se **tzv. fikce platnosti dosavadní zaměstnanecké karty**, která již v rámci minulé právní úpravy platila jako oprávnění k pobytu, vztahuje i na oprávnění k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána. Tato úprava tedy směřuje k **zajištění oprávněných zájmů** cizinců a jejich zaměstnavatelů, neboť umožňuje plnou **kontinuitu** zaměstnání.

V této souvislosti novela též zrušila povinnost vydávat **potvrzení o splnění podmínek** pro prodloužení platnosti zaměstnanecké karty a v návaznosti na to byla též zrušena část § 89 odst. 3 zákona o zaměstnanosti, která s vydaným potvrzením spojovala obnovení oprávnění k výkonu zaměstnání.

Úprava problematiky lhůt v řízeních dle cizineckého zákona

Novelizovaná úprava určuje **procesní podmínky**, za jakých lze požádat o vydání **povolení k dlouhodobému pobytu nebo o prodloužení doby jeho platnosti a dále o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem** podle § 45 zákona o pobytu cizinců. Cizinci tedy až na výjimečné případy už nemusí složitě dopočítávat den, k němuž končí platnost jejich povolení, neboť nově jim poslední den, kdy můžou žádost podat, plyne přímo z průkazu o povolení k pobytu. Dále je také nově upravena možnost požádat o vydání nebo prodloužení doby platnosti **povolení k dlouhodobému pobytu až 120 dní před koncem platnosti dosavadního oprávnění**, a to mimo jiné v souvislosti se znovuzavedením až roční doby platnosti dlouhodobého víza.

Oproti předchozí právní úpravě dochází také ke **zpřesnění pravidel** pro **osvědčování fikce platnosti pobytu** vzhledem k tomu, že dosavadní úprava tuto otázku nijak neupravovala.

Tzv. **překlenovací štítky** vydávané žadatelům k osvědčení fikce oprávnění k pobytu se jednotně osvědčí **vízovým štítkem** vyznačovaným do cestovního dokladu. Rovněž se stanovuje jednoznačné pravidlo **zabraňující tzv. řetězení fikcí pobytu** spočívajícím v podávání žádostí o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem nebo o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, a to v době fikce platnosti pobytu, která vznikla podáním jiné žádosti.

Určování rodinné příslušnosti a způsobilost k právním úkonům nezletilého

Nová právní úprava dále vypustila u rodiče občana EU mladšího 21 let pro účely jeho definice jako rodinného příslušníka občana Evropské unie podmínku společné domácnosti s tím, že nově se bude zohledňovat **faktický stav** soužití těchto osob. Nadále tedy nepůjde o formální existenci či neexistenci rodičovské odpovědnosti, ale o to, zda jí v daném případě rodič skutečně vykonává, tedy zda se skutečně pečuje o dotyčné dítě. Proto nově není vyloučeno, aby byl za rodinného příslušníka považován i rozvedený rodič, který se skutečně podílí na péči, resp. výchově dítěte. Nově tak platí, že rodič, který má dostatečné finanční prostředky k tomu, aby jeho dítě nebylo zátěží pro sociální systém členského státu EU, ve kterém toto dítě pobývá, a který nezletilce skutečně vychovává, může s ním pobývat v hostitelském členském státě.

S výše uvedenou problematikou bezprostředně souvisí i otázka úpravy **procesní způsobilosti nezletilého** podle zákona o pobytu cizinců (§ 178). V případě **žádosti o udělení krátkodobého víza** je vyžadován **souhlas rodičů** - tento je součástí tiskopisu „Žádost o udělení schengenského víza. K **žádosti o udělení dlouhodobého víza** souhlas vyžadován doposud nebyl, nově se tak u žádostí o dlouhodobé vízum souhlas rodičů **vyžaduje**.

Požadavek na souhlas rodiče s pobytem dítěte na území České republiky je tak splněn v okamžiku, kdy rodič připojí svůj podpis na tiskopisu žádosti o udělení víza pro nezletilé dítě. Pokud byl již souhlas udělen v případě žádosti o dlouhodobé vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu, pak již tohoto souhlasu rodiče u žádosti o trvalý pobyt není třeba. Souhlas se nevyžaduje ani v případě, pokud je z okolností případu např. z úředních evidencí popř. z jiných podkladů zřejmé, že tento rodič s dítětem společně pobývá na území České republiky - v takovém případě se **vyžaduje souhlas pouze toho z rodičů, který s dítětem na území společně nepobývá.**

Konec falšování výše příjmů

Ve správním řízení o vydání **povolení k pobytu** nezřídka docházelo k uvádění nepravdivých výroků ze strany žadatele - cizince o jeho příjmech. Slabou stránkou správního řízení bylo, že Ministerstvo vnitra nemělo doposud zákonnou možnost porovnat údaje poskytnuté mu v rámci správního řízení cizincem a údaje poskytnuté cizincem správci daně v rámci správy daní a prověřit tak **hodnověrnost jeho tvrzení**. Tato novela reaguje opatřením týkajícím se zjišťování hodnověrnosti cizincem deklarovaných příjmů. Vztahuje se zejména na cizince, kteří nejsou zaměstnanci, ale mají příjmy ze samostatné činnosti, a dále na ty cizince, kteří mají příjmy z výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace nebo mají příjmy jako společníci obchodní společnosti z plnění úkolů pro danou společnost. **Prolomení mlčenlivosti správce daně** směrem k Ministerstvu vnitra má **zamezit vystavování fiktivních dokladů** o zajištění prostředků k pobytu na území ze strany cizinců, kteří se tak snaží dosáhnout zákonem požadované výše pro získání pobytových oprávnění.

Daňový řád v ustanovení § 57 určuje výčet orgánů a osob, které jsou povinny k **součinnosti na dožádání**. Nově účinná právní úprava umožňuje, aby mohlo dojít k reciproční výměně informací mezi správcem daně Ministerstvem vnitra, aniž by však bylo přímo zasahováno do samotné mlčenlivosti správce daně zakotvené daňovým řádem. V konečném důsledku tedy došlo k informačnímu propojení těchto orgánů a k založení možnosti efektivně porovnat konkrétní informace žadatelů o povolení k pobytu.

Komplexnější úprava zajištění žadatelů a ochrana před nečinností účastníka řízení

Nově zavedenými legislativními změnami se odbourává problém, který nastává v případě, že cizinec řádně nespolupracuje se správním orgánem, ten však dosud neměl možnost tuto situaci efektivně procesně řešit. Nyní tak platí, že **nedostavení se** k převzetí rozhodnutí a pořízení biometrických údajů má za následek **zastavení řízení**. Navíc je dále porušení povinnosti dostavit se k převzetí průkazu o povolení k pobytu postíženo **pokutou do 10 000 Kč**.

V rámci novelizované úpravy **zajištění** žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, je nutné zkoumat, zda existují důvody pro zajištění dané příjmací směrnicí, která se vztahuje na žadatele o udělení mezinárodní ochrany.

Možnost **prodloužit zajištění** v jasně stanovených případech **i nad 180 dní** se rozšiřuje i na zajištění za účelem správního vyhoštění podle § 124a a za účelem vycestování (§ 124b), protože i cizinci zajištění podle těchto ustanovení se dopouštějí jednání, která toto prodloužené zajištění odůvodňují (§ 125).

Závěr

Jak je z výše uvedeného příkladného výčtu legislativních změn zřejmé, zákonodárce se v předmětné novele pokusil odstranit nejpalčivější problémy a nedostatky předchozí právní úpravy zákona o pobytu cizinců. Nejen změny dopadající na délku platnosti udělených víz a případně na agendu

zaměstnaneckých karet znamenají důležitý a užitečný posun v tuzemském i evropském cizineckém právu.

Mgr. David Strapáč

[Schaffer & Partner Legal, s.r.o., advokátní kancelář](#)

Gallery Myšák
Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 506 300

Fax: +420 221 506 301

e-mail: info@schaffer-partner.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)